

ΣΚΕΨΕΙΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΕΛΕΥΘΕΡΗ ΡΑΔΙΟΦΩΝΙΑ

— — —

'ραδιο
του δρομου,

Γιά ένα νέο στύλ έκπομπων.

Α. Ραδιοπειρατές - Κρατική ραδιοφωνία.

"Αν υπάρχει κάτι, τό βαθιά καινούργιο καί ανατρεπτικό στήν μέχρι τώρα λειτουργία τῶν ραδιοπειρατῶν, αὐτό εἶναι ἡ ἀγωνιώδης προσπάθειά τους, γιά δημιουργικότητα καί σπασιμο τῆς ἀπομόνωσης τῆς νεολαίας, μέσα ἀπό τήν λειτουργία σέ ΠΡΩΤΟ πρόσωπο. Οἱ ἐκφωνητές μιλάνε στή γλώσσα πού ξέρουν καί χρησιμοποιοῦν στήν καθημερινή τους ζωή (ἀποσπασματική-μάγκικη- ἀπλά ἐρωτική κ.λ.π.), ἐκφράζουν τά συναισθήματά τους χωρίς περιστροφές, βρίζουν καί ἐρωτοτροποῦν ἀπ'τό μικρόφωνο καί τό τηλέφωνό τους, δημιουργώντας ἔτσι τή βάση γιά μιὰ κοινωνικότητα ΥΠΟΚΕΙΜΕΝΩΝ.

Εἶναι τελικά αὐτό, ἡ ἀμφισβήτηση τοῦ ὀρθολογισμοῦ καί τῆς ἀποστεωμένης ἐκφρασης τῶν κρατικῶν ραδιοσταθμῶν. Οἱ τελευταῖοι μποροῦν ἄνετα νά θεωρηθοῦν σάν συνοθύλευμα γραφειοκρατίσκων καί καρριερίσκων πού ἔχουν μυθοποιήσει τήν τεχνική πρόοδο καί δίνουν τήν ἔμφαση στό μιξάζ, τήν ὀρθοφωνία, τήν ἄρθρωση, τήν σωστή διαδοχή λόγου καί μου-

σικῆς, σέ μιά προσπάθεια νά ἀνιχνεύσουν
 -ὄντως- κοινωνικά προβλήματα νά μεπαδώσουν
 γνώσεις, εἰδήσεις καί πολλά ἐνδιαφέροντα -
 κατά τὰ ἄλλα- πράγματα. Τό στύλ τους ὅμως
 εἶναι ἓνα πένθιμο στύλ ὀρθολογισμοῦ πού δέν
 μπορεῖ (καί δέν θέλει) νά βάλει τελικά σέ
 πρῶτο πλάνο, τό ἄτομο σάν δρῶν ὑποκείμενο.
 Εἶναι τό στύλ τῆς κούφιας εὐαισθησίας τῶν
 τεχνικῶν τῆς ἐξουσίας.

Β. Νά ξεκινήσουμε ἀπό τίς ἀνάγκες μας.

Υπάρχει κάτι στό ὁποῖο μοιάζουμε μέ
 τοὺς ραδιοπειρατές: Εἶναι ἡ ἀνάγκη μας
 γιά δημιουργία καί ξεπέρασμα τῆς ἀπομόνω-
 σῆς μας. Ἡ προσπάθεια γιά ἔκφρασή μας
 καί οἰκοδόμησις ταυτόχρονα ἐνός ΚΟΙΝΩΝΙ-
 ΚΟΥ ΛΟΓΟΥ. Σάν ἄτομα ὅμως πού ἔχουμε βιώ-
 σει μέσα ἀπό μιά πολιτική διαδικασία,
 τήν ἀνάγκη γιά μιά ΚΟΙΝΩΝΙΚΟΤΗΤΑ ΑΠΕΛΕΥ-
 ΘΕΡΩΤΙΚΗ, δέν μπορούμε παρά νά διαφέρου-
 με ἀπ' τοὺς ὑπόλοιπους ραδιοπειρατές. Κάθε
 μας λέξη, κάθε μας ἐκπομπή, θά βγαίνει
 μέσα ἀπό τήν ἀνάγκη μας γιά αὐτοέκφραση.
 "Ετοι θά μᾶς ἀπασχολήσουν χιλιάδες θέμα-
 τα ἀπό τοὺς χούλιγκας μέχρι τήν ΑΛΛΗΛΕΓ-
 ΓΥΗ, ἀπό τὰ ναρκωτικά καί τοὺς καμικάζι
 μέχρι τήν τζάζ καί τό Χόλλυγουντ, ἀπό τὰ

φλαμέγκος καί τό κίνημα σ' ὅλο τόν κόσμο μέχρι τό νέφος, τά τρόλλεϋ καί τά ψυχια-
 τρεῖα κ.λ.π. Σ' αὐτή τή θεματολογία ἴσως
 θά μπορούσε κάποιος νά πεῖ - ~~μαζεύουμε~~ μέ
 τούς κρατικούς ραδιοσταθμούς. Κατά κάποιο
 τρόπο, ναί θεματολογικά μόνο. Γιατί ἡ δί-
 ψα μας γιά γνώση καί βάθεμα στό κάθε θέμα,
 ἡ εὐαισθησία μας καί τό γεγονός ὅτι θά
 δίνουμε τό ΛΟΓΟ - ὅσο μπορούμε - στούς πρω-
 ταγωνιστές τοῦ κάθε θέματος (μέ συνεντεύ-
 ξεις, δικές τους αὐτόνομες ἐκπομπές, αὐθο-
 ρμητισμό καί περιορισμό στό ἐλάχιστο τῶν
 "στημένων ἐκπομπῶν" κ.λ.π.) θά ναι κάτι
 πού βγαίνει μέσα ἀπό τήν ἀνάγκη μας γιά
 μιὰ ΑΠΕΛΕΥΘΕΡΩΤΙΚΗ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟΤΗΤΑ, σπάσιμο
 τῆς σχέσης πομποῦ - δέκτη, καί πού ἄρα δέν
 θάχει καμμιά σχέση μέ τήν πτωμαῖνη τοῦ
 κρατικοῦ ραδιόφωνου.

Γ. Βασικά στίγματα τῆς προσπάθειάς μας.

Υπάρχουν μερικά σημεῖα πάνω στά ὁποῖα
 φιλοδοξοῦμε νά κινούμαστε· ἡ ἀντιπληροφό-
 ρηση (δεμένη μέ τήν ἐπικαιρότητα), ἡ συμ-
 μετοχή τῶν "ἀκροατῶν" καί ἡ κινητικότητα.
Ἡ ἀντιπληροφόρηση: Δέν σημαίνει ἀπλά ὅτι
 θά μεταδίδουμε εἰδήσεις πού δέν μπαίνουν
 στά κρατικά ραδιόφωνα ἢ τίς ἐφημερίδες ἢ

ὅτι θά δίνουμε κάποια ἄλλη πτυχή τοῦ ἔ-
 διου θέματος. Σημαίνει πρῶτα ἀπ' ὅλα ὅτι
 κάνοντας τὰ δύο παραπάνω προσπαθοῦμε νά
 οἰκοδομήσουμε μιὰ γέα ἀντίληψη γιά τή ζωή.
Συγκεκριμμένα: Ἡ δεδομένη ἀστική ἀντίλη-
 ψη γύρω ἀπό τήν κίνηση τῆς κοινωνίας κεν-
 τράρεται γύρω ἀπό τήν πολιτική σκηνή, τοὺς
 λόγους, τήν Βουλή, τὰ πολιτικά παρασκήνια
 τίς μυστικές ὑπηρεσίες κ.λ.τ. Γύρω ἀπ' αὐ-
 τόν, τόν κεντρικό πυρῆνα διαρθρώνεται ἡ
 ὑπόλοιπη κοινωνική δραστηριότητα - ἀπερ-
 γίες, θέατρα πολιτιστικά, κοινωνικά προ-
 βλήματα, "προσωπικές σχέσεις" κ.λ.π. Ἡ
 δική μας προσπάθεια θά τείνει νά βάλει
 στό κέντρο τῆς ἐξέλιξης τῆς κοινωνίας τήν
αὐτόνομη πάλη, τήν πάλη τῶν τάξεων. Δύ-
 σκολη καί γενικότερη προσπάθεια. Πρέπει
 ὅμως νά τήν ψάξουμε γιά νά μὴν πέσουμε
 στή λούμπα, ὅπου ἡ ἀντιπληροφόρησή μας
 θά ἀφορᾷ μόνο περιθωριακά γεγονότα καί
 καταντήσῃ τελικά φολκλόρ.

Ἡ συμμετοχή τῶν ἀκροατῶν: Πέρα ἀπό τήν
 περιοδική συμμετοχή (μέ ἐκδοση δελτίου,
 μέ ἀνοικτές συζητήσεις σέ διάφορα μέρη,
 μέ κάποιο στέκι γιά καθημερινή ἐπαφή) ὑπάρ-
 χει καί ἡ κατευθεῖαν συμμετοχή - μέ τήν
 σύνδεση τηλεφώνου, γιά μίαν ἐπὶ τόπου δη-
 μοσιοποίηση ὄχι μόνο μιᾶς θέλησης καί

8

μιάς γνώμης αλλά και κριτικής. Παράλληλα απαιτείται μία σταθερή διάρκεια έκπομπής μέ σταθερό κύκλο θεμάτων. Τά παραπάνω αγγίζουν τό τεχνικό μέρος τής υπόθεσης.

Υπάρχει και ή γενικότερη διάσταση του ζητήματος. Η συμμετοχή απαιτεί ένα γενικότερο κλίμα κινητικότητας και κινήματος στη κοινωνία. Μόνο τότε απελευθερώνονται τά άτομα, έχουν φαντασία, κριτική κ.λ.π. Παρ'όλα αυτά κάποια στοιχεία μίνιμουμ συμμετοχής, μπορούμε νά πετύχουμε και τώρα. Ενδεικτικό σ'αυτά είναι και ή συμμετοχή στους απλούς ραδιοπειρατές (τού εκτός από αφιερώσεις πολλές φορές θίγονται και θέματα ουσίας).

Η κινητικότητα: Έχει νά κάνει μέ τόν συνεχή πειραματικό, πάνω σέ νέα πρόσωπα (μέ νέες ιδέες), μέ ανίχνευση συνεχώς νέας δομής (οργανωτικής και ραδιοφωνικού στύλ, ύφους κ.λ.π.). Έδω έντάσσεται και ή καταστροφή του διαχωρισμού παραγωγών έκπομπής - χειριστών. Καί είναι λογικό. Αν δέν γνωρίζουμε τήν λειτουργία των μηχανημάτων, δέν θάμαστε σέ θέση νά λειτουργήσουμε στιγμιαία και αυθόρμητα μαζί τους, παρά μόνο μέ έκπομπές - κονσέρβες. Επί πλέον δέν θά μπορούμε νά δένουμε δομικά τήν προκατασκευασμένη έκπομπή μέ τίς κου-

βέντες τοῦ τηλεφώνου ἢ μιὰ σκέψη πού ἐκέ-
νη τή στιγμή μᾶς ἔρχεται στό μυαλό.

Δ. Ποῦ κεντράρεται ἡ δουλειά μας.

Μέ δεδομένο τό ἐπίπεδο τῆς κινητικότη-
τας καί ἀμφισβήτησης στήν κοινωνία μας
εἶναι προφανές ὅτι ὁ κύριος ἄξονας δράσης
μας δέν μπορεῖ νά εἶναι ἡ ἀντιπληροφόρη-
ση ἢ τὰ αὐτόνομα ἀπό κοινωνικές ομάδες
προβλήματα. Κάτι τέτοιο εἶναι οὐτοπία καί
καταπνίγει καί ὅτι καλό μπορεῖ νά βγεῖ.
Αὐτό τό καλό εἶναι τό ΡΕΠΟΡΤΑΖ καί ἡ ΚΟΙ-
ΝΩΝΙΚΗ ΕΡΕΥΝΑ. Χιλιάδες πράγματα γύρω μας
μποροῦν νά ἀποτελέσουν ἀντικείμενο ρεπορ-
τάζ. Στιγμές τῆς καθημερινῆς μας ζωῆς σέ
μιὰ ἄλλη διάσταση. Χιλιάδες θέματα γιά
ψάξιμο σέ βάθος ὅπου ἡ δικιά μας ἀγωνία
καί ὑπομονή θάρχεται νά συναντήσῃ τήν
ἀποσπασματική - βέβαια - γνώση καί πείρα
χιλιάδων ἀπλῶν ἀνθρώπων (δημιουργώντας
ἔτσι τίς πρῶτες βάσεις γιά μιὰ σύνδεση μέ
τά κοινωνικά προβλήματα). Στά παραπάνω
ἐντάσσεται καί τό ζήτημα τῆς προοπτικῆς
μας σάν σταθμός: ὅσο τό κοινωνικό κίνημα
ἀναπτύσσεται, τόσο περισσότερο θά βαθαί-
νει τό σκέλος τῆς ἀντιπληροφόρησης (δημι-
ουργία καί ἀνάγκη ταυτόχρονα τῶν μαζῶν),

καί ἡ αὐτόνομη παραγωγή, τὸ κεντράρισμα
γύρω ἀπὸ ἀγῶνες καί προβλήματα τῶν ἐξεγερ-
μένων.

.... Θᾶναι τότε ἡ στιγμή πού οἱ δικές μας
ἀνάγκες, ΜΕΤΑΣΧΗΜΑΤΙΖΟΜΕΝΕΣ κάτω ἀπὸ τὴν
νέα ζωντάνια τοῦ κινήματος θάχουν γίνει
καί ἀνάγκες τοῦ κόσμου, ἄρα θά ἀναιρεῖται
καί ὁ ρόλος τῆς πρωτοπορίας - πού ἀσυνεί-
δητα ἔστω ἐνυπάρχει μέσα μας.-

ΕΛΕΥΘΕΡΗ ΡΑΔΙΟΦΩΝΙΑ

(Ένα μικρό ένημερωτικό σημείωμα)

Η ένασχόληση διαφόρων ανθρώπων με την ραδιοφωνία δέν είναι κάτι καινούργιο. Εί-
ναι ένα φαινόμενο πού στήν Εύρώπη έχει
κάπου 25 χρόνια ζωής καί στή Β. Αμερική
ακόμα περισσότερα. Οί ραδιοπειρατές, ή
ραδιοερασιτέχνες ή έλεύθεροι ραδιοσταθμοί,
καλύπτουν ένα μεγάλο μέρος τών ραδιόφω-
νικών συχνοτήτων μέ αρκετά μεγάλη ακροαμα-
τικότητα. Τά τυποποιημένα καί άψυχα προ-
γράμματα τών κρατικών σταθμών από τή μία
καί ή όημαντική πτώση τοῦ κόστους κατα-
σκευής ραδιοφωνικών πομπών από τήν άλλη,
ήταν από τά κύρια αίτια πού όδήγησαν καί
όδηγοῦν όλο καί περισσότερο κόσμο νά διε-
κδικήσει τήν έκφρασή του μέσα από τά μι-
κρόφωνα τής ραδιοφωνίας. Επίσης πολλοί
σταθμοί είναι τό άποτελεσμα κάποιων κοι-
νωνικών αγώνων, πού κατά καιρούς αναπτύ-
χτηκαν καί πού κατέφυγαν στή λύση τής λει-
τουργίας ραδιοφωνικών πομπών στήν προσπά-
θειά τους νά σπάσουν τό φράγμα τής σιωπής
πού είχαν όρθώσει γύρω τους ό τύπος καί
τά κρατικά μέσα μαζικής ένημέρωσης.

Οί κυβερνήσεις όμως κάθε άλλο παρά ένθουσιάστηκαν μέ αυτό τό κύμα ίδρυσης έλεύθερων ραδιοσταθμών. Αίσθάνθηκαν άμέσως ότι έχαναν τό μονοπώλιο στην πληροφόρηση, καί ένα κομμάτι τής άκροαματικότητάς τους. Από τήν άλλη οί εταιρείες δίσκων έβλεπαν νά μειώνονται τά κέρδη τους από τά μουσικά προγράμματα τών ραδιοφωνικών σταθμών. Γι' αυτό, καί θεσπίστηκαν αυστηροί νόμοι πού προβλέπουν βαρύτατες ποινές γιά τούς κατόχους τών έλεύθερων ραδιοσταθμών. Καί γιά νά ποϋμε τήν αλήθεια δέν είχαν άδικο νά έννοχλοϋνται. Ή ποιότητα τών προγραμμάτων τών έλεύθερων ραδιοσταθμών, καί ή άκροαματικότητά τους, έκανε πολύ κόσμο νά περιορίσει τίς άγορές του σέ δίσκους. Από τήν άλλη ή παρέμβαση τών έλεύθερων ραδιοσταθμών στην πληροφόρηση έσπαγε τό τείχος τής σιωπής πού ό τύπος καί τά κρατικά μέσα μαζικής ένημέρωσης ύψωναν γύρω από τά διάφορα κοινωνικά κινήματα. Χαρακτηριστικό είναι τό παράδειγμα τής αποτελεσματικής έκκλησης ενός έκφωνητή πρός τούς εργάτες τό Μάη του '68 στό Παρίσι, νά πάρουν τό πρώτο μετρό καί νά τρέξουν στά όδοφράγματα τής όδοϋ Γκαί-Λουσακ, γιά νά ένισχύσουν τούς φοιτητές πού τά κρατούσαν καί νά άπωθήσουν τήν άστυνομία.

Όμως παρ'όλες τίς διώξεις, οί ἐλεύθεροι ραδιοσταθμοί ὅλο καί αὐξάνουν καί μάλιστα ἔχουν κατορθώσει σέ πολλές περιπτώσεις νά ἐπιβάλλουν τήν παρουσία τους.

Στήν Ἰταλία ἀπό τό 1976 καί ὤθε οί ἐλεύθεροι ραδιοσταθμοί ἔφτασαν τίς 2.000, καί χωρίζονται σέ 3 κατηγορίες. Τούς ἔμπορικούς, τούς πολιτικούς -ὄργανα κομμάτων, καί αὐτούς πού φτιάχτηκαν ἀπό διάφορους ἀγωνιστές της ἄκρας ἀριστερᾶς, αὐτόνομους κ.λ.π. καί πού δέν εἶναι στενά πολιτικοί. Χαρακτηριστικό παράδειγμα τῆς τελευταίας κατηγορίας εἶναι τό Radio Citta Futura (στό Τορίνο) πού λειτουργεῖ ἀπό τίς 7 π.μ. μέχρι τίς 1 μ.μ. καί ἔχει ἀκροατήριο 80.000 ἀτόμων.

Στή Γαλλία οί ἐλεύθεροι ραδιοσταθμοί ἐδῶ καί πολλά χρόνια συνδικαλί ζονται καί ἰδρύουν τήν A.L.O. (Σύνδεσμος γιά τήν Ἀπελευθέρωση τῶν Κυμάτων). Στά 1978 ἰδρύεται ἕνα δεύτερο συνδικάτο ἡ F.N.R.L. (Ἐθνική Ὁμοσπονδία Ἐλεύθερων Ραδιοσταθμῶν) καί τό Μάη τοῦ '81 ἡ F.N.R.T.L.I. (Ἐθνική Ὁμοσπονδία Ἐλεύθερων καί Ἀνεξάρτητων Ραδιοσταθμῶν καί Τηλεοπτικῶν σταθμῶν). Οἱ σταθμοί μέλη τῆς ALO εἶναι ἐμπορικές ἐπιχειρήσεις καί τό συνδικάτο διεκδικεῖ τήν ἐλευθερία τῶν ἐκπομπῶν καί τῆς διαφήμισης. Οἱ σταθμοί - μέλη, τῆς

FNRL είναι μικροί, αρνούνται τη διαφήμιση. Διεκδικούν την ελευθερία τους να εκπέμπουν Τέλος ή FNRTLI επεκτείνει τις δραστηριότητες και σε τηλεοπτικούς σταθμούς μικρής έμβλειας. Η νέα νομοθεσία της σοσιαλιστικής κυβέρνησης που επιτρέπει την περιορισμένη ελευθερία των εκπομπών βρήκε αντίθετα και τα 3 συνδικάτα που διαπραγματεύονται μεγαλύτερη ελευθερία εκπομπών.

Στό Βέλγιο έχει ιδρυθεί τό συνδικάτο ALO-B που διαπραγματεύεται την ελευθερία των εκπομπών, και συγκεκριμένα την παραχώρηση από την κυβέρνηση στους έρασιτέχνες κομματιών της μάντας των FM (στό Βέλγιο οί έρασιτέχνες εκπέμπουν κύρια στά FM) για να εκπέμπουν. Οί διαπραγματεύσεις είναι πολύ δύσκολες, γιατί τά περισσότερα Βελγικά κόμματα, ιδίως τά Φλαμανδικά, αντιτίθενται στην ελεύθερη ραδιοφωνία. Ωστόσο, οί ραδιοερασιτέχνες καθημερινά αυξάνουν, πράγμα που ένισχύει τη διαπραγματευτική ικανότητα της ALO-B.

Αὐτοκριτική στήν Πορεία τοῦ

"Ράδιου τοῦ Δρόμου"

Ἡ διαδικασία γιά τή λειτουργία τοῦ "Ράδιου τοῦ Δρόμου" ἄρχισε πέρυσι τέτοιο καιρό. Τούς πρώτους μήνες οἱ συζητήσεις στρέφονταν στή δημιουργία σταθοῦ πού θά μετέδιδε πολιτική πληροφόρηση καί σχολιασμούς. Τήν ἐποχή ἐκείνη γινόταν μεγάλο κυνηγητό στούς ραδιοπειρατές, γι' αὐτό καί ἤμαστε πολύ ἐπιφυλακτικοί. "Ὁχι πάνω ἀπό δύο ὥρες τή βδομάδα ἐκπομπή, καί αὐτές ὄχι πάντα μέ συνέπεια. Γιά τηλεφωνική ἐπαφή μέ ἀκροατές, οὔτε λόγος.

Μέ τή λογική αὐτή, ἀρχίσαμε τόν Ὀκτώβρη, ἀμέσως μετά τίς ἐκλογές, τίς πρώτες ἐκπομπές. Ἔτσι, μία ὥρα τή βδομάδα μεταδίδαμε εἰδήσεις καί σχολιασμούς μέ μουσικές σφήνες καί σέ σπάνιες περιπτώσεις κάποιο ζωντανό ρεπορτάζ. Μία ἄλλη ὥρα τή βδομάδα μεταδίδαμε μουσικές ἐκπομπές. Μέ τόν τρόπο αὐτό δουλέψαμε κάπου τρεῖς μήνες. Διαπιστώσαμε ὅμως ὅτι δέν εἶχαμε σημαντική ἀπήχηση σάν σταθμός καί, ἀκόμα περισσότερο, δέν ἀκουγόμαστε μέ ἰδιαίτερο ἐνδιαφέρον ἀπό ὅσους εἶχαν τήν τύχη νά πιάσουν τή συχνότητά μας. Μία, δύο ἐκπομπές ἦταν ἀρκετές γιά νά μᾶς βαρεθοῦν. Αὐτές ἦταν καί ὁ λόγος πού διακόψαμε.

Υπάρχουν πολλοί λόγοι πού δέν μπορέσαμε νά πετύχουμε τό σκοπό μας, δηλαδή νά ἀποτελέσουμε ἐναλλακτική λύση στά κρατικά μέσα μαζικῆς ἐνημέρωσης, ὅπως συνηθίζουμε νά λέμε. Θά ξεκινήσουμε ἀπό θέματα πρακτικῆς καί ὑλικοτεχνικῆς ὑποδομῆς, πού ἴσως εἶναι καί τά πιό ἐπιφανειακά, γιά νά καταλήξουμε στούς θεμελιώδεις ὅρους καί λειτουργίας μιᾶς ἐλεύθερης ραδιοφωνίας.

Λόγῳ τῆς περιορισμένης ἰσχύος του ὁ σταθμός δέ μπορούσε νά γίνεи γνωστός στό πολύ κόσμο. Ἐπρεπε νά ἦταν κανεῖς "μυημένος" καί στό κατάλληλο ὀπτικό πεδίο γιά νά μπορέσει νά ἀκούσει. Τελικά, τό "Ράδιο τοῦ Δρόμου" κύρια στόν ἐξωκοινοβουλευτικό χῶρο ἦταν γνωστό. Ἡ ὄχι καλή ποιότητα τῶν ἐκπομπῶν ἦταν αὐτή πού ἀπομάκρυνε τόν κόσμο πού μᾶς ἤξερε.

Οἱ εἰδήσεις ἦταν ἀναμάσημα ἀπό διάφορες ἐφημερίδες καί περιοδικά καί οἱ περισσότερες ἀπό αὐτές (ἰδιαίτερα οἱ ἐσωτερικές εἰδήσεις) ἦταν πλατειά γνωστές. Βέβαια, εἶναι ἄτοπο νά συναγωνιζόμαστε τά δημοσιογραφικά συγκροτήματα στήν ἀποκλειστικότητα. Μποροῦμε ὅμως, μέ περισσότερες τακτικές ἐκπομπές καί ζωντανά ρεπορτάζ, νά παρακολουθοῦμε τήν ἐπικαιρότητα. Ἀλλωστε, μέ κατάλληλες ἐπαφές,

μπορούμε νά μεταδίδουμε είδησεις, πού αποσιωποῦνται ἀπό τά μεγάλα δημοσιογραφικά συγκροτήματα καί τά κρατικά μέσα ἐνημέρωσης. Ὅπως π.χ. καταγγελίες στρατιωτῶν, πού σπάνια δημοσιεύονται.

Οἱ πολιτιστικές καί ψυχαγωγικές ἐκπομπές περιορίστηκαν στή μετάδοση μουσικῆς. Ἐκτός ἀπό μία δύο περιπτώσεις ἐπρόκειτο γιά ἀπλή μετάδοση μουσικῶν κομματιῶν. Ποτέ δέν ἐτοιμάστηκε μία ἐκπομπή πάνω στό θέατρο, τή λογοτεχνία, τόν κινηματογράφο, ἢ ἀκόμα στή φιλοσοφία, τήν ψυχανάλυση καί σέ ἄλλα θέματα. Θά ἔλεγε κανεῖς ὅτι ζητᾶμε "κουλτουριάρικη" θεματολογία. Εἶναι ὅμως ἐνδιαφέρουσα.

Ὅλα ὅσα εἶπα βέβαια χρειάζονται ἀρκετοὺς ἀνθρώπους καί ὥρες ἐργασίας. Τό πρῶτο στοιχεῖο τοῦλάχιστον μᾶς ἔλειψε. Σ' αὐτό βέβαια φταίξαμε κι' ἐμεῖς γιατί στό μεγαλύτερο διάστημα κινηθήκαμε πολύ ἐπιφυλακτικά. Πάντα ὅμως ὑπάρχει καί τό ραδιόφωνόμετρο.

Αὐτό πού μᾶς ἔλειψε ὁλοκληρωτικά ἦταν ἡ ἀμεσότητα. Οὔτε ἓνα τηλέφωνο δέν εἶχαμε. Κάτι τέτοιο δέ θά ἦταν χρήσιμο μόνο γιά νά ζητάει ὁ ἀκροατής μουσικά κομμάτια, ὅπως συνήθως συμβαίνει στοὺς πειρατικούς σταθμούς. Θά μπορούσαμε νά διορ-

γανώνουμε συζητήσεις για διάφορα κοινωνικά θέματα, όπου ο καθένας θα μπορούσε να μιλήσει από το τηλέφωνο. 'Ακόμα, στις ειδήσεις και τα σχόλια, το τηλέφωνο θα ήταν ανοιχτό για πληροφορίες ή παρατηρήσεις. 'Αλλά και μία απλή συζήτηση με τόν ακροατή, για οποιοδήποτε προσωπικό θέμα, θα ήταν ουσιαστική.

Ξεκινώντας από το ζήτημα αμεσότητα ερχόμαστε στο σημαντικότερο ίσως όρο ουσιαστικής λειτουργίας μιας ελεύθερης ραδιοφωνίας: Τη σχέση της με κοινωνικά κινήματα. 'Η δραστηριότητά των ελεύθερων ραδιοσταθμών ολοκληρώνεται όταν συνδεθεί με ζωντανά κοινωνικά κινήματα ανατροπής του καθιερωμένου τρόπου ζωής. Τότε θα φανεί και η αξία της αμεσότητας του ελεύθερου ραδιοσταθμού. Μέσα από αυτόν θα εκφράζονται οι κοινωνικές δυνάμεις. Δέ θα επεκταθούμε περισσότερο για τις σχέσεις του σταθμού με κοινωνικά κινήματα. "Αλλωστε στην 'Ελλάδα δέ μπορούμε να μιλήσουμε για ισχυρά κινήματα, επομένως ο σταθμός δέ μπορεί να παίξει ένα τέτοιο ρόλο.

"Ας μὴν υποτιμηθεῖ ὅμως ἡ σημασία τοῦ ἐλεύθερου ραδιοσταθμοῦ κάτω ἀπὸ τίς δοσμένες συνθήκες. 'Η ἐπικοινωνία μὲ ἀκροατές, ἡ προσπάθεια ξεπεράσματος τῆς ἀπομό-

νώσης μέσα από μία τηλεφωνική συνδιάλεξη
 ή μία άφιέρωση, ή προώθηση μιᾶς αντιπλη-
 ροφόρησης έξω από τήν κρατική ραδιοφωνία
 καί τηλεόραση, εἶναι πράγματα οὐσιαστικά,
 πού δικαιώνουν τήν προσπάθεια ανάπτυξης
 μιᾶς ἐλεύθερης ραδιοφωνίας.

"Τό κυνήγημα τῆς ἐλεύθερης
ραδιοφωνίας"

19

Τό Ν.Δ. 1244 τῆς 6/16.10.1972 "Περί λειτουργίας Ἑρασιτεχνικῶν καί Πειραματικῶν σταθμῶν Ἀσυρμάτου. Εἰδικῶν Ραδιοδικτύων καί Ἰδρύσεως Ὑπηρεσίας ἐλέγχου Ραδιοεκπομπῶν" καθὼς καί ὁ νόμος 652 τῆς 23.7/1.8.1977 μικρὴ τροποποίηση καί συμπλήρωμα τοῦ προηγούμενου, ἀποτελοῦν τὴν νομικὴ ἔκφραση τῆς θέλησης τῆς ἑλληνικῆς ἀρχουσας τάξης νᾶχει ἀπόλυτο ἔλεγχο στὰ ραδιοφωνικά κύματα.

Σύμφωνα μέ τὰ δύο αὐτά νομοθετικά διατάγματα καί οἱ ὅροι πού ἀπαιτοῦνται, γιὰ νᾶναι νόμιμη ἡ λειτουργία ἑρασιτεχνικοῦ σταθμοῦ, εἶναι πολὺ αὐστηροί καί οἱ ποινές πού ἐπιβάλλονται στοὺς παραβάτες ἐξοντωτικές. Τό κυριώτερο ὅμως εἶναι ὅτι γιὰ τὴν αἰτιολόγηση αὐτῆς τῆς νομοθεσίας δέν ἀπαιτεῖται οὔτε κἂν τό πρόσχημα τῆς παρεμπόδισης τῶν τηλεπικοινωνιῶν τῶν πλοίων καί τῶν ἀεροπλάνων. Αὐτό τό γεγονός ἀποτελεῖ μόνο μιὰ μικρὴ παράγραφος δευτερεύουσας σημασίας στό νόμο, πού στὸν παραβάτη ἐπισύρει μιὰ μικρὴ ἐπιπλέον ποινὴ.

Συγκεκριμένα: ἄδειες κατασκευῆς, κατοχῆς, ἐγκαταστάσεως καί λειτουργίας ἑρασιτεχνι-

κῶν σταθμῶν δίνεται μόνοσέ Ἕλληνες ὑπήκο-
ους μέ πτυχίο ἐρασιτέχνη, μέλη ἀπαραίτη-
τα ραδιοερασιτεχνικῶν συλλόγων, πού ν' ἀ-
νήκουν σέ παγκόσμια ἀναγνωρισμένη ραδιο-
ερασιτεχνική ἔνωση, καί τῶν ὁποίων οἱ ἐκ-
πομπές ἀποβλέπουν ἀποκλειστικά στήν αὐτο-
εκπαίδευση, ἀλληλεπικοινωνία καί τεχνική
ἔρευνα. Τό ἀνώτατο ὄριο τῆς ἐπιτρεπέμε-
νης ἰσχύος τῶν ἐκπομπῶν αὐτῶν τῶν νόμι-
μων σταθμῶν ὀρίζεται ἀνάλογα μέ τήν κα-
τηγορία τῆς ἀδειας τοῦ κατόχου τους σέ

50 WATT γιά τή Α' κατηγορία

150 WATT γιά τή Β' κατηγορία

300 WATT γιά τή Γ' (!) καί σέ συχνότη-
τες 2-5 MHz δηλαδή ἔξω ἀπό τή μπάντα τοῦ
κάθε ραδιοφώνου.

Αὐτός πού κατέχει, λειτουργεῖ ἢ χρησιμο-
ποιεῖ ἐρασιτεχνικό σταθμό χωρίς ἀδεια τι-
μωρεῖται μέ φυλάκιση τουλάχιστο 1ου ἔτους
καί μέ χρηματική ποινή ἀπό 200.000 μέχρι
500.000 δρχ. ἐκτός κι ἂν τιμωρεῖται βαρύ-
τερα σύμφωνα μέ ἄλλες διατάξεις. Μέ τίς
ἴδιες ποινές τιμωροῦνται καί ὅσοι ἀναθέ-
τουν τήν μετάδοση διαφημίσεων, μουσικῆς
καί ἀνακοινώσεων ὁποιουδήποτε περιεχομέ-
νου σέ κατόχους παράνομων ραδιοσταθμῶν.

Γίνεται λοιπόν φανερό τό γιατί τό κρά-

τος απαγορεύει τή λειτουργία τῶν ἐλεύθερων ραδιοφωνικῶν σταθμῶν.

Ἀπό τή μιά, στό πρόσωπο τῶν ραδιοερασιτεχνῶν, τό κράτος βλέπει ἕναν ἐπικίνδυνον ἀνταγωνιστή ὅσον ἀφορᾷ τίς διαφημίσεις. Κι' ὅχι ἄδικα, μιᾶς καί οἱ ραδιοερασιτέχνες θά χτυπήσουν τίς τιμές τῆς διαφήμισης καί ἔτσι τό κράτος θά ἔχει σημαντική οἰκονομική ζημιά.

Ἀπό τήν ἄλλη, χάνοντας οἱ καπιταλιστές τό μονοπώλιο τῆς πληροφόρησης καί τῆς ψυχαγωγίας αἰσθάνονται νά χάνουν ἕνα πολύτιμο ὄπλο στό πέρασμά τῆς ἰδεολογίας τους στίς μάζες.

Καί τοῦτο γιατί ἂν τά ψυχαγωγικά προγράμματα τῶν κρατικῶν σταθμῶν εἶναι ἀπαί-
σια, αὐτό δέν ὀφείλεται στήν ἀνικανότητα τῶν ἐργαζόμενων σ' αὐτούς ἀλλά σέ συγκε-
κριμμένη πολιτική ἐπιλογή. Μιά πολιτική ἐπιλογή πού θέλει τό λαό νά ἔχει ἕνα μο-
ρφωτικό καί πολιτιστικό ἐπίπεδο κάπου κοντά στό μηδέν, ἔτσι ὥστε νά δέχεται ἄ-
κριτα ὅχι μόνο τά θλιβερά κατασκευάσμα-
τα ὑποκουλτούρας, πού οἱ διάφορες ἐται-
ρεῖες τοῦ πασιάρουν, ἀλλά καί νά εἶναι ἀ-
νίκανος νά σκεφτεῖ καί νά προβληματιστεῖ
γιά τήν ποιότητα τῆς ζωῆς του, ἀρκούμενος
στό νά ζῇ γιά νά παράγει πρὸς ὄφελος τῶν
ἀφεντικῶν.

Ταυτόχρονα κάνουν ότι μπορούν για να κρατήσουν τό μονοπώλιο στήν πληροφόρηση. "Ένα μονοπώλιο πού τούς ἐπιτρέπει νά αποσιωπούν, καί νά διαστρεβλώνουν, οποιοδήποτε γεγονός τούς ἀμφισβητεῖ τό δικαίωμα νά συσσωρεύουν κέρδη ἀπό τή δουλειά τῶν ἐργαζομένων, ἥ δείχνει καθαρά τό πραγματικό πρόσωπο τῆς δημοκρατίας τους. "Ένα μονοπώλιο πού τούς ἐπιτρέπει νά πνέγουν κάθε φωνή ἀντίστασης, νά μᾶς περνᾶνε τήν ἰδεολογία τους νά μᾶς εὐνουχίζουν πνευματικά ὑποχρεώνοντας μας νά ζοῦμε μέσα στήν ἄγνοια.

Γι' αὐτό καί ἀντιδροῦν, λυσασμένα σέ κάθε προσπάθεια γιά τήν καθιέρωσή τῆς ἐλεύθερης ραδιοφωνίας. Γιατί βλέπουν ξεκάθαρα ὅτι στή δική τους στρεβλή καί μισή πληροφόρηση, θά ἀντιπαρατίθεται μία ἀντιπληροφόρηση, στά ψέμματά τους καί τίς προβοκάτσιες τους θά ἀντιπαρατίθεται ἡ πραγματικότητα, στήν ἐλεεινῆς ποιότητας ψυχαγωγία θά ἀντιπαρατίθεται μία ἄλλη πραγματικά καλῆς ποιότητας.

Γι' αὐτό καί τσαλαπατᾶνε τό ἴδιο τό Σύνταγμα τους, μιᾶς καί αὐτό κατοχυρώνει μέ σαφήνεια τήν ἐλευθερία τῆς ἐκφρασης. Δέν εἶναι τυχαῖο ὅτι τό χουντικό Νομοθετικό Διάταγμα 1244.

Τέλος, τό κράτος δέν μπορεί νά άνεχτεί τήν έλεύθερη ραδιοφωνία, γιατί άνεξάρτητα από τήν ποιότητα τών έκπομπών τών ραδιοερασιτεχνών, οί άνθρωποι αὐτοί έκφράζονται έλεύθερα μέσα από τό μικρόφωνο, καί γίνονται πομποί δικών τους μηνυμάτων (έρωτικῶν, πολιτικῶν κ.α.) Πράγμα πού ἔρχεται σέ αντίθεση μέ τήν ιδεολογία τῆς κοινωνίας μας, μιά ιδεολογία σύμφωνα μέ τήν όποία ό πολίτης πρέπει νά εἶναι πάντα παθητικός δέκτης καί ποτέ ἄτομο μέ πρωτοβουλίες.

Τά παραπάνω εἶναι ὑπέρ-αρκετά γιά νά αἰτιολογήσουν τήν σκληρότητα μέ τήν όποία τό κράτος μεταχειρίζεται τούς ραδιοερασιτέχνες.

Όμως τό ἴδιο συμβαίνει παντοῦ. Ὡστόσο, στήν Ἰταλία καί τή Γαλλία ἡ έλεύθερη ραδιοφωνία ἁποτελεῖ μιά πραγματικότητα. Γι'αὐτό πραγματικότητα μπορεί ν'ἁποτελέσει καί στήν Ἑλλάδα καί παντοῦ. Ἐκεῖνο πού χρειάζεται, εἶναι ἡ αὐτόνομη ὀργάνωση τών Ραδιοερασιτεχνών, σέ συνδικάτο, πού θά διεκδικήσει ὀργανωμένα τό δικαίωμα τῆς έλεύθερης ραδιοφωνίας καί θά συμπαρασταθεῖ στούς ραδιοερασιτέχνες πού διώκονται.

Ἄς μή ξεχνᾶμε ὅτι ἡ έλεύθερη ἔκφραση μέσα από τά μικρόφωνα τών ραδιοπομπών εἶναι δικαίωμά μας καί πρέπει νά τό καταχτήσουμε.

